

Bài 12

NGƯỜI DÂN Ở ĐỒNG BẰNG BẮC BỘ

I – MỤC TIÊU

Học xong bài này, HS biết :

– Người dân sống ở đồng bằng Bắc Bộ chủ yếu là người Kinh. Đây là nơi dân cư tập trung đông đúc nhất cả nước.

– Dựa vào tranh, ảnh để tìm kiến thức.

+ Trình bày một số đặc điểm về nhà ở, làng xóm, trang phục và lễ hội của người Kinh ở đồng bằng Bắc Bộ.

+ Sự thích ứng của con người với thiên nhiên thông qua cách xây dựng nhà ở của người dân đồng bằng Bắc Bộ.

– Tôn trọng các thành quả lao động của người dân và truyền thống văn hoá của dân tộc.

II – ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

Tranh, ảnh về nhà ở truyền thống và nhà ở hiện nay, cảnh làng quê, trang phục, lễ hội của người dân đồng bằng Bắc Bộ (do HS và GV sưu tầm).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

1. Chủ nhân của đồng bằng

** Hoạt động 1 : Làm việc cả lớp*

HS dựa vào SGK, trả lời các câu hỏi sau :

– Đồng bằng Bắc Bộ là nơi đông dân hay thưa dân ?

– Người dân sống ở đồng bằng Bắc Bộ chủ yếu là dân tộc nào ?

** Hoạt động 2 : Thảo luận nhóm*

Bước 1 :

Các nhóm dựa vào SGK, tranh, ảnh, thảo luận theo các câu hỏi sau :

– Làng của người Kinh ở đồng bằng Bắc Bộ có đặc điểm gì ? (nhiều nhà hay ít nhà ?)

– Nêu các đặc điểm về nhà ở của người Kinh (Nhà được làm bằng những vật liệu gì ? Chắc chắn hay đơn sơ ?). Vì sao nhà ở có những đặc điểm đó ?

– Làng Việt cổ có đặc điểm gì ?

– Ngày nay, nhà ở và làng xóm của người dân đồng bằng Bắc Bộ có thay đổi như thế nào ?

Bước 2 :

– HS các nhóm lần lượt trình bày kết quả từng câu hỏi.

– GV giúp HS hiểu và nắm được các ý chính về đặc điểm của nhà ở và làng xóm của người Kinh ở đồng bằng Bắc Bộ, một vài nguyên nhân dẫn đến các đặc điểm đó. Ví dụ : Trong một năm, đồng bằng Bắc Bộ có hai mùa nóng (mùa hạ), lạnh (mùa đông) khác nhau ; thời kì chuyển tiếp giữa hai mùa nóng, lạnh là mùa xuân và mùa thu. Mùa đông thường có gió mùa đông bắc mang theo không khí lạnh từ phương Bắc thổi về, trời lạnh và ít nắng ; mùa hạ nóng, có gió mát từ biển thổi vào. Người dân thường làm nhà có cửa chính quay về hướng Nam để tránh gió rét và đón ánh nắng vào mùa đông, đón gió biển thổi vào mùa hạ. Đây là nơi hay có bão (gió rất mạnh và mưa rất lớn) làm đổ nhà cửa, cây cối nên người dân phải làm nhà kiên cố, có sức chịu đựng được bão,...

Ngày nay, nhà cửa của người dân có nhiều thay đổi. Làng có nhiều nhà hơn trước. Nhiều nhà xây có mái bằng hoặc cao hai ba tầng, nền lát gạch hoa như ở thành phố. Các đồ dùng trong nhà tiện nghi hơn (tủ lạnh, ti vi, quạt điện,...).

2. Trang phục và lễ hội

** Hoạt động 3 : Thảo luận nhóm*

Bước 1 :

HS các nhóm dựa vào tranh, ảnh, kênh chữ trong SGK và vốn hiểu biết của bản thân thảo luận theo gợi ý :

– Hãy mô tả về trang phục truyền thống của người Kinh ở đồng bằng Bắc Bộ.

– Người dân thường tổ chức lễ hội vào thời gian nào ? Nhằm mục đích gì ?

– Trong lễ hội có những hoạt động gì ? Kể tên một số hoạt động trong lễ hội mà em biết.

– Kể tên một số lễ hội nổi tiếng của người dân đồng bằng Bắc Bộ.

Bước 2 :

– HS các nhóm lần lượt trình bày kết quả từng câu hỏi, các nhóm khác bổ sung. GV giúp HS chuẩn xác kiến thức.

– GV : Trang phục truyền thống của nam là quần trắng, áo dài the, đầu đội khăn xếp màu đen ; của nữ là váy đen, áo dài tứ thân bên trong mặc yếm đỏ, lưng thắt ruột tượng (khăn lụa dài), đầu vấn tóc và chít khăn mỏ quạ.

– GV có thể kể thêm về một lễ hội của người dân đồng bằng Bắc Bộ (tên lễ hội, địa điểm, thời gian, các hoạt động trong lễ hội,...).